

УДК 681.3;377.4

**СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ В
ПЕДАГОГІЧНІЙ НАУКОВІЙ УСТАНОВІ**

С.М. Тукало

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання Національної академії
педагогічних наук України

Анотація

Актуальним завданням інформатизації в НАПН України передбаченим проектом Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки є інформаційне забезпечення освітньої і наукової діяльності. Подана загальна характеристика систем електронного документообігу. Розглянуто особливості проектування та створення систем електронного документообігу, особливості електронного документообігу в науковій установі.

Аннотация

Актуальной задачей информатизации в НАПН Украины предусмотренным проектом Национальной стратегии развития образования в Украине на 2012-2021 годы является информационное обеспечение образовательной и научной деятельности. Представлена общая характеристика систем электронного документооборота. Рассмотрены особенности проектирования и создания систем электронного документооборота, особенности электронного документооборота в научном учреждении.

Resume

Urgent task information in NAPS Ukraine of draft National Strategy for the Development of Education in Ukraine for 2012-2021 years is information the educational and scientific activities. Provide the general characteristics of electronic documents. The features of the design and creation of electronic documents, electronic document management features in the scientific establishment.

Інформатизація і комп'ютеризація є актуальними тенденціями розвитку сучасної освіти і науки. Це стосується не тільки застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі, але й в системі наукової педагогічної діяльності, системі планування наукової діяльності. Актуальним завданням, визначеним напрямом досліджень проблем інформатизації в НАПН України, що передбачений проектом Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки є інформаційне забезпечення освітньої і наукової діяльності. Організація електронного документообігу в роботі наукової установи є першочерговою перспективою, адже значна частка діяльності будь-якої державної установи – пов'язана з роботою з документами.

Головне призначення систем електронного документообігу (СЕД), або систем автоматизованого документообігу – це організація збереження електронних документів, а також роботи з ними (зокрема, їхнього пошуку як по атрибутах, так і по змісту). У СЕД повинні автоматично відслідковуватися зміни в документах, терміни виконання документів, рух документів, а також контролюватися всі їхні версії і підверсії. Комплексна СЕД повинна охоплювати весь цикл діловодства підприємства чи організації (від постановки завдання на створення документа до його списання в архів), забезпечувати централізоване збереження документів у будь-яких форматах, у тому числі, складних композиційних документах. СЕД повинні поєднувати розрізнені потоки документів територіально віддалених підприємств у єдину систему, а також забезпечувати гнучке керування документами як за допомогою жорсткого визначення маршрутів руху, так і шляхом вільної маршрутизації документів. У системах електронного документообігу має бути реалізоване тверде розмежування доступу користувачів до різних документів у залежності від їхньої компетенції, займаної посади і призначених їм повноважень. Крім того, СЕД повинна налаштовуватися на існуючу організаційно-штатну структуру і систему діловодства

підприємства, а також інтегруватися з існуючими корпоративними системами.

Спочатку системи електронного документообігу розглядалися лише як інструмент автоматизації завдань класичного діловодства, але з часом стали охоплювати все більш широкий спектр завдань. Сьогодні розробники систем електронного документообігу орієнтують свої продукти на роботу не тільки з кореспонденцією і організаційно-розпорядчими документами, а й із різними внутрішніми документами (договорами, нормативною, довідковою та проектною документацією, документами з кадрової роботи тощо). Системи електронного документообігу також використовуються для вирішення прикладних задач, в яких важливою складовою є робота з електронними документами: управління взаємодією з клієнтами, обробка звернень громадян, автоматизація роботи сервісної служби, організація проектного документообігу тощо. Фактично системою електронного документообігу можна назвати будь-яку інформаційну систему, що забезпечує роботу з електронними документами.

Кожна установа має свої визначаючі чинники діяльності, свої різновиди документів, які необхідно впровадити в систему електронного документообігу. Особливо це стосується наукових установ, специфіка діяльності яких породжує велику кількість типів та видів документів, які пов'язані з науковою діяльністю. Проблема полягає в тому, що більшість з цих документів мають специфічні вимоги та містять поля, відсутні в ненаукових документах. В результаті більшість систем електронного документообігу, що придатні до застосування в організаціях торгівлі та виробництва, для наукових установ є незастосовними. Крім того, значна частина документів, які застосовуються в науковій установі, є нетиповими і нестандартизованими, оскільки наукові установи є ненаправленими на отримання прибутку, що також значно відрізняє їх від більшості організацій, які застосовують системи електронного документообігу. Тобто для впровадження систем електронного документообігу в наукових установах

слід попередньо виконати чітку формалізацію категорій документів, а система електронного документообігу, в свою чергу, повинна бути здатною до налаштування згідно з цією формалізацією та особливостями функціонування наукової установи. Створення СЕД ґрунтується на системному аналізі документообігу та формулюванні вимог до програмного забезпечення. На основі виділених завдань, які має вирішувати СЕД наукової установи, визначається формальний апарат опису реквізитів документів для побудови інформаційної моделі даних СЕД. Перспектива подальших досліджень полягає у розробленні концептуальних засад створення інформаційної моделі документообігу і вимог до програмного забезпечення як основи створення СЕД.

Перелік використаних джерел

1. *Задорожна Н.Т.* Науково-методичні засади забезпечення інформаційної системи планування наукових досліджень в АПН України. – [Електронний ресурс] / Н. Т. Задорожна // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2010. – №1 (16). – Режим доступу: <http://www.ime.edu-ua.net/em16/emg.html>.
2. *Поліновський В.В., Огурцов М.І.* Впровадження системи електронного документообігу в науковій організації. – [Електронний ресурс] / В.В. Поліновський, М.І. Огурцов // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – №4 – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/vchnu_tekh/2010_4/24pol.pdf.